

Stadshonden

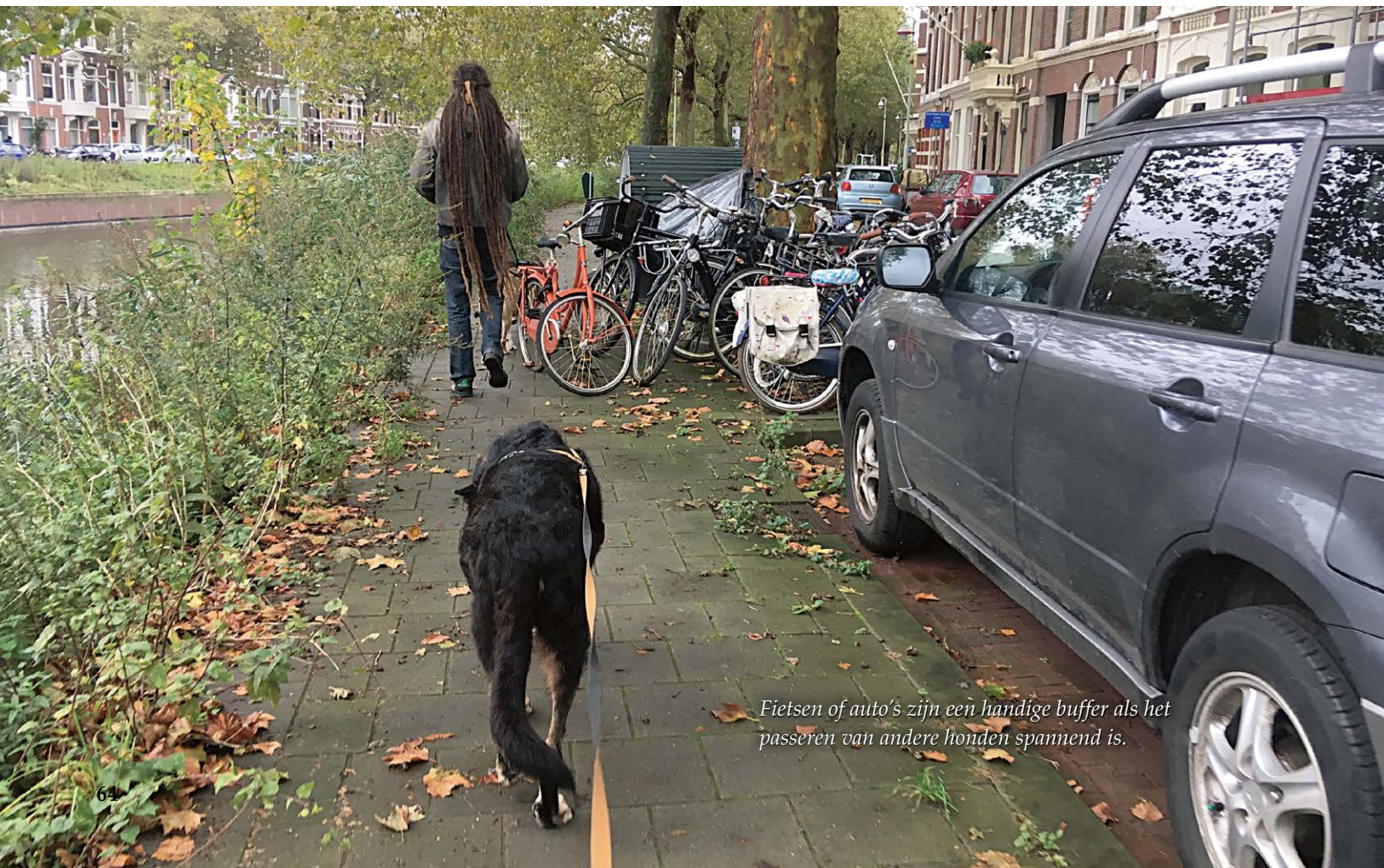
leven in de jungle die stad heet

Honden die in de stad leven hebben te maken met veel prikkels: geluiden, bewegingen, geuren. De emoties van de hond kunnen daardoor snel op hol slaan: stress, nervositeit en angst komen veel voor. Hoe kun je je hond op een veilige en prettige manier begeleiden in het stadsleven?

Onderzoeken naar het gedrag van vrijlopende honden in India en Marokko laten zien dat honden van nature kiezen voor rustige activiteiten: het grootste deel van de dag zijn ze inactief; ze slapen of liggen rustig om zich heen te kijken. Hun activiteiten bestaan vooral uit lopen, ontdekken, snuffelen, staan en rennen. Tussendoor spelen ze met andere honden, ruiken aan elkaar en hebben interactie met mensen, onder andere omdat ze eten van die mensen krijgen. Zelf op zoek gaan naar eten, ontlasten, kauwen en vachtverzorging beslaat een minder groot deel van de dag. Het kleinste deel van de dag zijn ze vocaal actief: ze blaffen, huilen en laten af en toe een grommetje horen.

Eigen keuzes

Deze vrijlopende honden kunnen over het algemeen zelf kiezen hoe hun dag eruit ziet en wat ze doen. Hun ethogram ligt dicht bij de natuur van de hond. Hoe anders is dat voor honden die leven in een huis, en dan ook nog in een drukke stad. Wij mensen bepalen hun dagindeling, de omgeving bepaalt het aantal prikkels dat bij de hond binnenkomt. De 'inelastische gedragingen', slapen, zichzelf verzorgen, voeding én veiligheid, worden grotendeels door mensen gestuurd. Bij vrijlopende honden zijn deze eerste levensbehoeften ook lang niet altijd voorhanden. En juist die basisbehoeften zijn zo belangrijk voor het overleven en

Fietsen of auto's zijn een handige buffer als het passeren van andere honden spannend is.

welbevinden van de hond. Ook bij huishonden worden ze lang niet altijd ingevuld naar de behoeften van de hond. Volwassen honden hebben per 24 uur bijvoorbeeld 14-18 uur slaap nodig. Jonge en oudere honden nog meer. De voeding biedt lang niet de variatie die honden nodig hebben. Het reguleren van de lichaamstemperatuur, door het aanbieden van verschillende plekken om te liggen (kouder, warmer, hoger, lager, ruim genoeg), is net zo belangrijk. En het gevoel van veiligheid: dat laat in de stad soms te wensen over.

Holistische visie

Een goede balans in de eerste levensbehoeften is van belang voor de benodigde homeostase in het hondenlichaam. Zo voorkom je onnodige spanning. Kijk naar de hele hond. Dat begint met zijn oorsprong, ras of mix van rassen en gedragingen die daar bij horen. Bedenk ook dat honden veel beter horen, zien en ruiken dan wij. De stadse omgeving is een rijke smeltkroes van bewegingen, geluiden en geuren. En daar gaat het nog wel eens mis met het inschattingsvermogen van mensen. De hond ervaart een druk kruispunt heel anders dan wij. Neem een verkeerslicht: als het rood is en we staan stil, horen wij de tikken van 72 decibel veel minder intens dan honden. Gaat het licht op groen, dan gaan de tikken in decibellen omhoog naar 77. Je kunt je voorstellen dat dit voor honden nog intenser is. Als er dan ook nog een bus, scooter en tram (allen 80 decibel) passeren, is het niet vreemd dat sommige honden helemaal niet zo graag stilstaan op zo'n druk kruispunt. De angst, spanning en stress leiden er juist toe dat de hond zo ver mogelijk van die geluiden weg wil. En dat is niet gek. Bij mensen kan er bijvoorbeeld al vanaf 70 decibel gehoorbeschadiging optreden. Bekijken we vervolgens de benodigde homeostase in het hondenlichaam, en hun natuurlijke ethogram, dan is er op dat vlak vaak een disbalans.

Goede gewoontes

Honden in de stad hebben meestal geen eigen keuzes. Voor de veiligheid is het ook belangrijk dat wij mensen onze honden goed begeleiden. Maar dan wel op een manier die past bij de natuurlijke behoeften van de hond. Kennis van de hondentaal en hun 'goede gewoontes', de set ongeschreven regels die honden onderling toepassen in hun contact, is hierbij onontbeerlijk. Op een smalle stoep loop je snel rakelings langs elkaar heen. Of je loopt met je hond pal langs een bakfiets of bouwcontainer met wapperend zeil. Vaak zijn dit spannende momenten voor een hond. Honden zijn van nature conflict vermijdend en lopen niet graag recht op elkaar of iets onbekends af. Dat kan immers een reden tot conflict zijn. Daarom benaderen ze elkaar doorgaans het liefst met een ruime boog. Maar in de stad lopen veel honden aan een te korte lijn. Ze kunnen niet zelf aangeven dat ze graag met een boogje om het spannende element heen willen lopen, dus worden ze er meestal langs geloodst.

De meeste honden lopen graag met ruime afstand om spannende onbekende objecten.

En dat gaat dan niet altijd zonder geluid. Een blaf of grom geeft aan: 'jij (mens/hond/obstakel) bent te dichtbij'. Kijken we op een eerder moment al naar de lichaamstaal van de hond, dan zien we dat de hond al met veel signalen heeft aangegeven dat hij liever meer afstand heeft.

De stadse omgeving is een rijke smeltkroes van bewegingen, geluiden en geuren

Hondentaal leren

Het helpt de hond enorm als zijn eigenaar de hondentaal kan lezen, begrijpen en ernaar handelen. De zogenaamde 'kalmerende signalen' die jarenlang door de bekende Noorse hondentrainer Turid Rugaas zijn onderzocht, kunnen bijvoorbeeld houvast geven. Gaat een hond bijvoorbeeld zitten met zijn rug in de loopricting, loop dan de kant uit die je hond aangeeft; ga naar de overkant van de straat, naar de middenberm of loop achter iets langs. Dat kan een auto, een bushokje, een elektriciteitskastje, een rijtje fietsen of een ander 'splitsend element' zijn. Die typisch stadse dingen kun je gebruiken als buffer. Zo geef je je hond het veilige gevoel dat hij nodig heeft. Onderzoek laat zien dat de hartslag van de hond omlaag gaat als er zo'n buffer wordt gebruikt. Ook meer subtiele signalen als knipperen met de ogen, het wegdraaien van een hoofd of lichaam geven aan dat je hond meer ruimte

wil om de situatie op een voor hem veilige afstand te kunnen bekijken. Lukt dit meerdere keren zonder dat de hond angst of spanning ervaart, dan heeft hij weer wat goede ervaringen erbij. Houd hierbij ook rekening met het beperkte aantal 'geheugenslots' van honden (én mensen). Zitten de slots vol, dan kan de hond geen nieuwe informatie opslaan en zal hij niet leren om te gaan met de situatie. Het is dan beter naar huis te gaan en te zorgen voor rust.

In balans

Leven met honden in de stad vraagt om kennis van de soort hond, de hondentaal, hun goede gewoontes, de manier waarop honden leren, hoe hun geheugen werkt en welke

De stad biedt daarvoor zoveel prachtige plekken: de lege winkelstraat na sluitingstijd, het lege terras

Er lopen veel mensen op de trambaan en het het perron, hier zijn veel interessante geurtjes.

Denise Vrolijk is gediplomeerd hondengedragsdeskundige en voedingsdeskundige voor de hond. Ze is full member van de internationale beroepsorganisatie Pet Dog Trainers of Europe. Denise schreef het boek 'Stadshonden. Leven in een rijke omgeving' en ontwikkelde het kwartetspel 'Hond in de Stad'. Meer informatie: www.doglivity.com

fantastische vermogens hun zintuigen hebben. Maar in de eerste plaats is het bieden van voldoende ruimte aan de inelastische gedragingen, zoals slaap, voeding, lichaamsverzorging én veiligheid, van levensbelang. Raakt hier iets uit balans, dan heeft de hond geen goede basis en zal het omgaan met het drukke stadse leven moeilijker zijn. Kijk naar jezelf: als je slecht geslapen hebt, komen geluiden en fel licht veel 'harder' binnen dan wanneer je goed uitgerust bent. Het natuurlijke ethogram is vaak ook uit balans. We doen te veel of de verkeerde dingen met de hond. Vaak slaat de balans door naar fysieke inspanningen, terwijl mentale stimulatie, ontdekken en snuffelen, zo belangrijk is. Zeker voor het leren omgaan met het stadse leven. De stad biedt daarvoor zoveel prachtige plekken: de lege winkelstraat na sluitingstijd, het lege terras, de parkeerplaatsen op de middenberm, de opengebroken straat, het geveltuintje van de burens. Op al deze plekken kan de hond met zijn neus zoveel nieuwe informatie ophalen over zijn eigen buurt. Maak er gebruik van. En zorg daarna voor voldoende rust om al die nieuwe indrukken te verwerken.

Kijk je op deze holistische manier naar het leven van je hond in de stad, en je eigen kennis over honden, dan is de kans groot dat je samen met je hond op een veilige en sociale manier kunt leven in de drukke omgeving. De stad biedt daar voldoende ontdekkingsruimte voor. ■

Bronnen

Majumder, S.S.; Chatterjee, A. en Bahdra, A., 'A dog's day with humans-time activity budget of free-ranging dogs in India', in: *Current Science*, 106(6), 2014.

Dog Aggression Course, Amber Batson BVetMed. MRCVS, 2018.

Vrolijk, D., *Stadshonden, leven in een rijke omgeving*, 2018, p. 44-45.

Rugaas, T., *Kalmerende signalen, in gesprek met je hond*, 2006 (vierde druk).

At the heart of the walk, Cristina and Aurelién Budzinski, PDTE AGM (Pet Dog Trainers of Europe, Annual General Meeting), 2019.

Unforgettable, Practical applications of making and breaking memories in the dog, Amber Batson BVetMed. MRCVS, 2016.